

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Anatolie Țurcan, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș și Iurie Diaconu,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, în cauza penală în privința lui

Samoil Dumitru xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.09.2016 - 06.04.2017;

Instanță de apel: 10.05.2017 - 28.11.2017;

Instanță de recurs: 20.02.2018 - 15.05.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 06 aprilie 2017, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Dumitru Samoil în baza art. art.27, 145 alin.(1) Cod penal, din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunii, dar constituie contravenția prevăzută de art.78 alin.(1) Cod contravențional, cu liberarea de răspundere contravențională, din motiv că a expirat termenul tragerii la răspundere contravențională.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Dumitru Samoil a fost învinuit de către organul de urmărire penală, că la 21 iunie 2016, aproximativ ora 16.20, aflându-se în curtea domiciliului său din xxxxx, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict cu soția sa, Natalia Samoil, acționând cu intenție directă, i-a aplicat ultimei o lovitură cu un topor peste cap, cauzându-i leziuni corporale sub formă de excoriație la nivelul capului, nereușind să-și atingă scopul urmărit din cauză că martorul Valentina Miron, i-a luat toporul din mână.

3. *Procurorul* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Dumitru Samoil să fie condamnat în baza art.art.27,145 alin. (1) Cod penal, la 10 ani închisoare.

Potrivit art.85 Cod penal, la pedeapsa stabilită a adăuga pedeapsa neexecutată, aplicată prin sentința Judecătoriei Ciocana din 24 februarie 2016 și a-i stabilit

pedeapsa definitivă 11 ani închisoare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, declarațiile părții vătămate coroborează cu declarațiile martorului ocular, neexistând temei de a le aprecia critic; instanța de judecată a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat, însă, eronat a dat apreciere acestora în coraport cu circumstanțele cauzei, care în mod direct indică la vinovăția inculpatului.

Acuzarea a considerat sentința neîntemeiată, din motiv că din punct de vedere subiectiv, forma vinovăției pentru existența infracțiunii este „intenția”, iar fapta ce are ca scop lipsirea de viață a persoanei, nu poate fi încadrată în limitele contravenției prevăzute de art.78 Cod contravențional.

Împrejurarea că inculpatul a aplicat victimei, o lovitură cu toporul peste regiunea vitală a corpului (peste cap) cauzându-i excoriație la nivelul capului, constituie dovada că Dumitru Samoil a lovit cu intenție directă, adică a prevăzut și a urmărit rezultatul faptei sale, care nu a survenit din motivul că a fost curmat de către o persoană terță.

Potrivit jurisprudenței în cauzele penale similare, s-a statuat că intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea, locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violent exercitate asupra victimei, perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor, natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei, particularitățile victimei.

Totalitatea celor constatate urmează să convingă instanța dincolo de orice dubii rezonabile că inculpatul este culpabil în săvârșirea faptei de tentativă de omor, prin urmare acțiunile lui se încadrează în componența de infracțiune prevăzută de art.art.27, 145 alin.(1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a constatat în fapt că, Dumitru Samoil la 21 iunie 2016, aproximativ ora 16.20 aflându-se în curtea domiciliului său din xxxxx, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în timpul conflictului cu soția sa, Natalia Samoil, i-a lovit ultimei capul cu un topor pe care îl ținea în mână, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2893 din 22 iunie 2016, vătămare neînsemnată,

4.2. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță la adoptarea sentinței, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și astfel, just a ajuns la concluzia că, în acțiunile lui Dumitru Samoil lipsește componența de infracțiune prevăzută de art.27, 145 alin.(1) Cod penal și corect a încadrat acțiunile inculpatului în prevederile art.78 alin.(1) Cod contravențional.

Mai mult, prima instanță la calificarea acțiunilor comise de către inculpat, a dat o apreciere corectă circumstanțelor și în special declarațiilor părții vătămate Natalia Samoil, în raport cu probele scrise, cum ar fi raportul de expertiză medico-legală nr.2893 din 22 iulie 2016.

Instanța de apel a respins argumentul apelantului că, declarațiile inculpatului sunt contradictorii cu cele ale părții vătămate, or din conținutul declarațiilor părții vătămate și a inculpatului se confirmă doar existența unui incident între ei, la fel se

confirmă folosirea unui instrument vulnerant, susceptibil să producă leziuni grave, cum este toporul, însă aceste declarații în coroborare cu raportul de expertiză medico-legală, resping integral actul de învinuire înaintat lui Dumitru Samoil.

La fel, instanța de apel, a reținut concluzia primei instanțe potrivit căreia, nu pot fi reținute argumentele acuzării referitor la faptul că Dumitru Samoil nu și-a atins scopul urmărit din cauza că martorul Valentina Miron, i-a luat toporul din mână, deoarece reieșind din declarațiile părții vătămate Natalia Samoil, inculpatul după ce a lovit-o la cap s-a speriat și a scăpat toporul la picioarele sale, fără a continua mersul acțiunilor violente în privința părții vătămate.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul acuzării, precum că inculpatul avea scopul de a o omorî pe Natalia Samoil, lovitura fiind aplicată cu intenție, deoarece în ședința de judecată nu au fost prezentate probe certe, pertinente și concludente, care să demonstreze cu certitudine intenția comiterii unui omor din partea inculpatului, care după comiterea acestei acțiuni, nu a continuat să o atace, după care a predat benevol toporul lui Valentina Miron, fără a comite alte acțiuni cu acest topor.

Cu trimitere la prevederile art.328 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel a indicat că, nu poate fi reținut ca plauzibil argumentul apelantului precum că declarațiile părții vătămate și a martorului ocular sunt în coroborare perfectă și nu există nici teme de a le aprecia critic, or declarațiile martorului Miron Valentina nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare odată ce acuzarea a renunțat la această probă.

Totodată, instanța de apel a reținut că, prima instanță justificat a încetat procesul contravențional în baza art.30 Cod contravențional, deoarece potrivit acestor prevederi, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de 12 luni, contravenția fiind săvârșită de către inculpat la data de 21 iunie 2016, iar sentința a fost pronunțată la 06 aprilie 2017, adică după expirarea termenului de prescripție.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că, declarațiile schimbate ale părții vătămate în instanța de apel urmează a fi apreciate critic și reținute ca probe cele date la urmărirea penală, deoarece ultimele coroborează cu celelalte probele din dosar.

În opinia acuzării vinovăția inculpatului în săvârșirea tentativei de omor se confirmă și prin declarațiile martorului Valentina Miron (f.d.11,12); raportul de expertiză medico-legală nr.2893 din 22 iunie 2016 (f.d.18); raportul de expertiză medico-legală nr.441 din 08 iulie 2016 (f.d.26-28).

Astfel, împrejurarea că inculpatul a aplicat victimei, o lovitură cu toporul peste regiunea vitală a corpului (peste cap) cauzându-i excoriație la nivelul capului, constituie dovada că Dumitru Samoil a lovit cu intenție directă, adică a prevăzut și a urmărit rezultatul faptei sale, care nu a survenit din motivul că a fost curmat de către o persoană terță.

Sușține recurentul că, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, „inter alia”, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi

pusă în discuție (cauza Brumărescu c. României, 28 octombrie 1999)”.

În aceeași ordine de idei, potrivit jurisprudenței în cauzele penale similare, s-a statuat că intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea, locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat, numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei, perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor, natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei, particularitățile victimei.

Totodată, urmează de menționat că, prin art.7 Cod penal este stabilit că la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Raportând prevederile legale citate supra la caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite de Dumitru Samoil se impunea calificarea acțiunilor acestuia ca tentativă de omor ținând cont de faptul că, dânsul a săvârșit o infracțiune cu utilizarea unui obiect periculos (toporul), ce poate provoca moartea, creând astfel un pericol real nu doar pentru integritatea corporală și sănătatea victimei, ci și pentru viața acesteia, valoarea primordială în cadrul unei societăți.

Pericolul creat pentru victimă nu a fost doar consecința unei amenințări, dar rezultatul nemijlocit al unor acțiuni intenționate cu un obiect periculos și cu consecințe reale pentru integritatea corporală și viața părții vătămate Natalia Samoil - vătămare neînsemnată.

6. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Recurentul invocă în recursul său temeiul prevăzut de pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Conform art.385 alin.(1) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea.

În corespundere cu art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare

probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descripțivului deciziei, aceasta face trimitere la declarațiile inculpatului, părții vătămate și raportului de expertiză medico-legală nr.2893 din 22 iulie 2016, concluzionând că acestea nu confirmă vinovăția lui Dumitru Samoil în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.27, 145 alin.(1) Cod penal, dar confirmă vinovăția în comiterea contravenției prevăzută de art.78 alin.(1) Cod contravențional, însă nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei și concludenței acestora, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Mai mult, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 28 noiembrie 2017 (f.d.216-219), partea vătămată Natalia Samoil nu a fost audiată în instanța de apel și nici declarațiile depuse de aceasta în prima instanță nu au fost verificate, însă instanța în decizia sa face trimitere la declarațiile acesteia ca fiind audiată în instanța de apel.

Potrivit art.414 alin.(2), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Astfel, Colegiul penal, reținând prevederile art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1) - (4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeelelor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate mai sus poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea

unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Potrivit prescripțiilor art.414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

La fel, instanța de recurs reține că decizia instanței de apel este motivată superficial, or, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logico-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale, ținând cont de motivele expuse în pct.7 din prezenta decizie.

7. În conformitate cu art. art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Samoil Dumitru xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 14 iunie 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Anatolie Țurcan

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Iurie Diaconu